

**MODALITĂȚI DE DEZVOLTARE A VALORILOR
INTEGRATOARE LA EDUCATORI ÎN CONTEXTUL
EDUCAȚIEI INCLUZIVE**

Argentina PERCIC

CZU: 373.21.01:376

percic.argentina@gmail.com

Cultiver et développer des valeurs n'est pas seulement une question d'actualité, mais aussi une question impérative. Dans un monde dominé par le changement, pas les personnes handicapées, mais la société a besoin d'une éducation spéciale pour devenir une véritable société pour tous.

Un impératif des institutions préscolaires, est le développement du système de valeurs intégratives pour les éducateurs, en particulier les éducateurs impliqués dans l'éducation inclusive.

Cultivarea și dezvoltarea valorilor nu este doar o temă actuală, ci și imperativă într-o lume dominată de schimbări și multiple provocări în toate aspectele vieții. Valorificarea capacităților ocupă un loc prioritar în întreaga societate, întrucât sistemul nostru valoric ne ajută să facem față problemelor psihosociale dictate de contemporaneitate, cum ar fi, spre exemplu, educația incluzivă.

Omenirea are la bază un sistem de valori integratoare prin intermediul cărora excelează ca națiuni. Prin valori, de fapt, omenirea a reușit nu doar să supraviețuiască, ci și să evolueze, evidențiindu-se atât prin nivelul ridicat al culturii, cât și al bunăstării, al prosperității socioeconomice. Valori care în timp au devenit atât de numeroase și de complexe, încât este practic imposibil de afirmat care sunt cele mai importante dintre ele.

Fiecare dintre noi se conduce în viață de anumite principii, idei proprii având un crez personal, de fapt în mod direct acestea reprezintă valori la care ținem și după care nu doar ne alegem drumul în viață, ci tindem să ne trăim frumos viața.

Una dintre prioritățile tuturor instituțiilor de învățământ este dezvoltarea sistemului de valori angajaților săi, actori implicați în educația tinerei generații. Astfel, un imperativ al instituțiilor preșcolare, ca primă treaptă de integrare socială și educațională a copiilor, este dezvoltarea sistemului de valori integratoare educatorilor, în special, educatorilor implicați în educația incluzivă. Deși, în prezent, se

discută mult despre educația incluzivă, totuși incluziunea este percepută sceptic, cu reticență, ignorându-se beneficiile și contribuția acesteia la crearea unei lumi mai bune pentru toți copiii.

„În lumea noastră constituită din diferențe, nu persoanele cu dizabilități, ci societatea are nevoie de educație specială pentru a putea deveni o veritabilă societate pentru toți”[4, p. 289].

Astfel, se explică necesitatea identificării modalităților de dezvoltare a valorilor tuturor celor care ne înconjoară, și în mod deosebit cadrelor didactice ce activează în sistemul educațional timpuriu. Deși etapa contemporană înaintază multiple exigențe față de personalitatea umană, acestea nu reprezintă dificultăți, impedimente, ci mai curând posibilități reale de autodepășire prin maxim efort de autocunoaștere, de realizare personală, dar și profesională. Doar valorile ne conturează unicitatea și ne definesc autenticitatea prin faptul că reprezintă acele standarde pe care le urmăm pentru a trăi conform lor, dictându-ne de cele mai multe ori, ce atitudine și comportament să manifestăm în varii situații/contexte de viață. „Umanitatea, deși se axează pe un sistem de valori, în funcție de contextul geo-politic, acestea pot fi relevante sau nu. Cu cât societatea e mai elevată, cu atât sistemul de valori e mai complex, mai variat și desigur, mai prețuit. Valorile merg mână în mână cu cultura și educația civică a cetățenilor” [2, p. 110]. De aceea, am considerat oportun să dezvoltăm educatorilor valori integratoare, doar prin aceasta avem în vedere acele valori care integrează, armonizează diverse alte valori prin care se conturează profilul unei persoane întregi, adică virtuoașă, cu principii, onestă, conștiincioasă.

Cercetarea s-a fundamentat pe repere teoretice referitor la valori și la educația incluzivă:

- *Teorii ale educației și formării (Giorgio Chiosso).*
- *Intervenția timpurie în copilărie (Ala Cojocaru, Ivan Puiu).*
- *Pedagogie și axiologie (Constantin Cucuș).*
- *Educația integrată și școala incluzivă (Dorel Ungureanu).*
- *Introducere în teoria valorilor (Tudor Vianu).*

În acest context, putem afirma că „educația incluzivă în grădinițe este realizată prin strategii didactice bazate pe cooperare, educatorul impunând procesele de interacțiune socială. Diferențele dintre copii sunt percepute ca modalități de îmbogățire a experienței profesionale, a practicii pedagogice, a creativității și a sentimentului civic” [3, p. 27].

Conceptele de bază abordate în lucrare vizează educația incluzivă preșcolară care poate fi implementată cu succes, dacă se vor dezvolta educatorilor din domeniu următoarele „valori integratoare: umanitate, compasiune, empatie, dragoste pentru aproape, generozitate, sacrificiu, responsabilitate, curaj, altruism, integritate, răbdare, loialitate, cumpătare, dreptate, credință, indulgență etc.”[1, p. 19].

În procesul cercetării, astfel de valori au fost dezvoltate în cadrul programului de intervenție pentru dezvoltarea sistemului de valori integratoare la educatorii implicați în educația incluzivă.

În urma programului de intervenție, toți educatorii (100%) implicați în formare au confirmat faptul că sistemul de valori reprezintă principii esențiale care stau la baza activității profesionale a actorilor implicați în educație, în general, și în educația incluzivă, în special (Fig.).

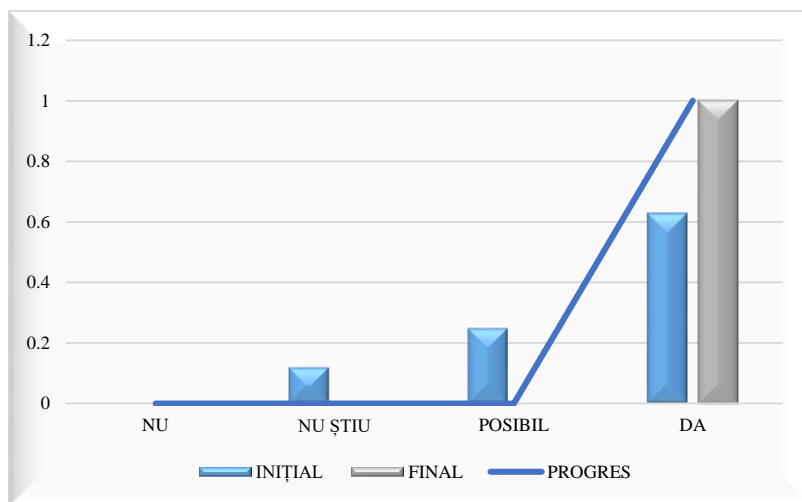

Fig. Percepția educatorilor față de valori ca principii vitale (comparativ)

În concluzie, afirmăm faptul că valorile, indiferent din ce perspectivă sunt analizate/studiate, rămân a fi indispensabile omenirii prin faptul că ele contribuie nemijlocit la perpetuarea civilizației, fiind un imbold din interiorul conștiinței fiecărui cetățean, doar valorile, în

esența lor, reprezintă pârgii între om – societate – contemporaneitate – posteritate.

În acest context, educatorii instituțiilor preșcolare, implicați în educația incluzivă, e necesar să dețină un sistem de valori și să adapteze în procesul educational atitudine pozitivă manifestată prin dragoste față de aproape, relaționare și comunicare eficientă, viziuni sănătoase față de copii în general și față de copiii cu necesități educaționale speciale îndeosebi.

Referințe:

1. ALBU, G. Valorile și internalizarea lor. În: *Didactica Pro*, 2017, nr.1 (101).19 p.
2. CHIOSSO, G. *Teorii ale educației și ale formării*. București: Humanitas Educațional, 2007. 110 p.
3. COJOCARU, A., PUIU, I. *Intervenția timpurie în copilărie. Suport de curs*. Ediția I. Chișinău, 2012. 27 p.
4. VRĂJMAȘ, T. *Învățământul integrat și/sau incluziv pentru copiii cu cerințe educative speciale*. București: Aramis, 2001. 289 p.